

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA
Gradonačelnik

KLASA: 023-01/21-05/74
URBROJ: 2170/01-15-00-21-2
Rijeka, 15. studenoga 2021.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/p predsjednice, gospođe Ane Trošelj

Predmet: DAVOR ŠTIMAC – pitanje člana Gradskog vijeća Grada Rijeke
- dostava odgovora

Poštovana gospođo Trošelj,

član Gradskog vijeća **DAVOR ŠTIMAC** je, temeljem članka 73. stavka 1. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke, postavio sljedeće pitanje:

„Na sjednici Gradskoga vijeća Grada Rijeke održanoj 28.10. postavio sam pitanje tko će i kako snositi odgovornost za cijeli niz dvojbenih odluka o izboru lokacije centralnog pročišćivača otpadnih voda na Delti? Izgradnja već danas kasni 3 godine u odnosu na preuzetu obvezu (31.12.2018. godine) i čija je tržišna cijena više od tri puta skuplja nego što je bila početna procjena na osnovu čega je donesena odluka o Delti kao lokaciji? Možemo li znati koliko će iznositi i kada na naplatu dolaze penali?“

Prema informacijama koje sam dobio iz Komunalnog društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Studijom izvedivosti aglomeracije Rijeka, a uvažavajući odredbe EU Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EEZ koja je u potpunosti implementirana u zakonsku regulativu Republike Hrvatske, Zakona o vodama te Plana provedbe vodno-komunalnih direktiva, razmatrano je više varijanti koncepcije sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, kao i više lokacija adekvatnih za smještaj uređaja te više vrsta tehnologija pročišćavanja otpadnih voda i obrade mulja. Isto tako su sagledane opcije i troškovi razvoja centraliziranog sustava javne odvodnje s jednim većim uređajem za pročišćavanje te decentraliziranog, kod kojeg bi se otpadne vode zbrinjavale na više od jednog uređaja, ali manjih dimenzija.

Uspoređujući investicijske i operativne troškove svih sagledanih i analiziranih varijanti koncepcije sustava odvodnje, uključujući i brojnost te lokacije uređaja za pročišćavanje, a sve prema traženju i zahtjevu JASPERS-a, Inicijative Europske komisije za tehničku podršku u pripremi velikih infrastrukturnih projekata, kao najoptimalnije rješenje po adekvatnosti te trošku izgradnje i cijeni održavanja izgrađenog, pokazalo se zadržavanje postojećeg mješovitog sustava odvodnje uz njegovu optimizaciju, proširenje sustava izgradnjom fekalnih kolektora uz izgradnju transportnih kolektora do pozicije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i izgradnju novog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na lokaciji postojećeg, odnosno na Delti. Ukratko, najoptimalnije rješenje je centralizirani sustav javne odvodnje s jednim većim uređajem za pročišćavanje lociranim na Delti.

Lokacija za smještaj uređaja ima nekoliko značajnih ograničavajućih faktora.

Naime, prema količinama prikupljene otpadne vode na području aglomeracije Rijeka, koju čine gradovi Rijeka i Kastav te općine Viškovo, Čavle i Jelenje te kapacitetu i osjetljivosti mora Riječkog zaljeva, kao propisanog recipijenta za ispušt, otpadne vode se prije ispuštanja moraju obrađivati, sekundarno pročititi, što znači obraditi na uređaju s najmanje drugim stupnjem pročišćavanja. Ovi uređaji, kojima se otpadne vode biološki pročišćuju sa sekundarnim taloženjem ili drugim procesima u kojima se poštuje propisano na državnoj razini, iziskuju prostor za smještaj svih cjelina, odnosno komponenti uređaja. Svojom veličinom mogu biti i zahtjevniji. Lokacije za smještaj sagledavane su samo u Rijeci, jer od svih gradova i općina obuhvaćenih aglomeracijom jedino Rijeka ima pristup, odnosno izlaz na more.

Delta kao lokacija dovoljno je velika te je prostorno-planskom dokumentacijom na ovoj lokaciji omogućena gradnja uređaja za pročišćavanje. Lokacija zadržava, uz njihovu optimizaciju, rješenja postojećeg sustava javne odvodnje, kod kojega sada otpadne vode i zapadnog sliva, točnije Mlake, centra grada, Kozale i Drenove, sjevernog, Svilna i Grobnika, kao i istočnog sliva, tj. Sušaka, Pećina i Trsata, gravitacijski dolaze na poziciju Delte. S obzirom da je ova lokacija u niskoj zoni grada i to nasipanoj, u cijeni izgradnje uređaja na ovoj lokaciji predviđen je i zahtjevan postupak temeljenja, uvažavajući i utjecaj klimatskih promjena na ovu investiciju za vrijeme njegova predviđenog vijeka trajanja i dimenzioniranja.

Svaka druga lokacija, uz uvjet da je ona adekvatna prema veličini i mogućnosti rješenja imovinsko-pravnih odnosa, uzrokovala bi preusmjeravanje ili svih trenutačno prikupljenih otpadnih voda, kod varijante centraliziranog sustava, ili jednog dijela, kod decentraliziranog sustava. U tom slučaju, kada bi i postojala neka druga adekvatna lokacija za smještaj uređaja, centar grada također bi se morao prekopati radi ugradnje novih kolektora, u gotovo istom obimu kao što je predviđeno odabranim rješenjem kao najoptimalnijim, te bi se dodatno trebale graditi i nove, dodatne crpne stanice te novi podmorski ispusti, što poskupljuje, ne samo troškove izgradnje, već i održavanja.

Nadalje optimizacijom postojećeg mješovitog sustava odvodnje kojim je obuhvaćena izgradnja retencijskih bazena, kišnih preljeva, novih rasteretnih kanala do mora i sl., postojeći mješoviti sustav odvodnje rasteretit će se od oborinskih voda i time smanjiti dotok „razrijeđenih“ otpadnih voda na uređaj za pročišćavanje, a na čiji rad kod drugog stupnja pročišćavanja mogu upravo takve vode negativno utjecati.

Ne treba zanemariti niti činjenicu da su tijekom projektiranja rekonstrukcije, odnosno optimizacije postojećeg sustava odvodnje, izvedena mjerenja te je izrađen matematički model sustava odvodnje kojim su se definirala hidraulička opterećenja u sušnom i kišnom vremenu i temeljem kojih se projektirao uređaj za pročišćavanje, kako bi on zadovoljavajuće funkcionirao.

Isto tako, prilikom analize vodilo se računa i o činjenici da je Delta plavno područje, kao i cijela niska zona grada Rijeke od Mlake, Brajde, centra grada, zone Tržnica, Brajdice do tunela Pećine. No, planiranje koje ima svoju vremensku ograničenost radi ispravnosti dimenzioniranja i sagledavanja optimalnog rješenja ne temelji se na ekstremnim slučajevima, koji su prema procjeni vrlo rijetki, gotovo neočekivani slučajevi za vrijeme promatranog vremenskog roka trajnosti tijekom projektiranja. Ovdje se, prije svega, misli na negativnosti koje sa sobom nosi plavljenje Rječine i značajnije podizanje razine mora. Rješenja koja bi se temeljila isključivo za ekstremne slučajeve uzrokovala bi iseljenje i prestanak razvoja cijele niske zone grada, u kojoj su i stambene i poslovne prostorije te važnija infrastrukturna rješenja. Naime, kota terena budućeg uređaja je +2,45 m, dok je npr. Jadranski trg na koti + 2,15 m, Jelačićev trg na + 1,90 m, što znači da bi prije poplave uređaja, pod vodom bili ostali niski dijelovi grada. U tom slučaju puno više toga ne bi funkcioniralo u gradu, a ne samo uređaj za pročišćavanje.

Ukratko, od strane vrhunskih stručnjaka se tijekom planiranja, sagledavanja i projektiranja uspostave sustava javne odvodnje i aglomeracije te lociranja i gradnje novog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda itekako vodilo računa o ispravnom dimenzioniranju, ispravnosti funkcioniranja te u konačnici ne samo troškova izgradnje, već i njegova održavanja. Ponavljam da su prilikom analize isplativosti varijantnih rješenja kroz Studiju izvedivosti u obzir uzeti i

investicijski i operativni troškovi svake varijante, točnije centraliziranog i decentraliziranog sustava s različitim lokacijama uređaja i njihovim različitim kombinacijama, s Deltom i bez nje.

Ispravnost odabranog rješenja, odnosno svih provedenih analiza, troškova uključenih u procjenu, potvrdile su i višestruke kontrole. Primjedbe gospodine Štimca nisu bile iznesene, niti od strane građana, niti od stručnjaka tijekom javnog savjetovanja i prezentiranja projekta i prijedloga studija izvedivosti njegove realizacije i utjecaja na okoliš.

U konačnici je Studija izvedivosti, kao temeljni dokument za prijavu projekta aglomeracije Rijeka za sufinanciranje iz EU fondova, pregledana i potvrđena od strane JASPERS-a, inicijative Europske komisije za tehničku podršku u pripremi velikih infrastrukturnih projekata.

Što se procjene troškova ovog projekta tiče, one ukazuju na njegovu priuštivost, jer ne nabavlja se „Ferrari“, kako to ističe gospodin Štimac, već optimalno rješenje za važeće propise Republike Hrvatske i standard, koje će, uvažavajući trenutne zakonske odredbe po pitanju formiranja cijene, omogućiti ispravno funkcioniranje i održavanje prihvatljivo svima.

Svakako je nezanemariva činjenica kako se za ovaj projekt osiguravaju bespovratna sredstva u iznosu od gotovo 93% ukupne vrijednosti ove investicije. Upravo to iziskuje i traži višestruke kontrole i odobrenja, jer ovakvu financijsku pomoć nije moguće dobiti za nešto što nije racionalno, realno, korektno i priuštivo. Nitko više ne financira nešto što nije potrebno ili je iznad potreba i mogućnosti.

Cijene uređaja iz 2014. godine nisu usporedive s onom iz 2019. koju je potvrdio JASPERS i za koju je sklopljen ugovor o sufinanciranju iz EU fondova. Cijena iz 2014. nije konačna, niti je ikada bila odobrena, niti od jednog nadležnog tijela za odobrenje projekta, jer u njoj nisu bile obuhvaćene sve potrebne komponente uređaja drugog stupnja pročišćavanja, kao primjerice cijena komponente za termalno sušenje mulja na 90% suhe tvari.

Povećanje kvalitete komunalnog, a time i životnog standarda građana ima svoju pozitivnu stranu po pitanju zaštite zdravlja i okoliša, ali ima i svoju cijenu na koju se Republika Hrvatska obvezala pristupajući Europskoj uniji, zadavši si ciljeve u povećanju priključenosti na sustav javne odvodnje i stupnja pročišćavanja otpadnih voda prije njihova ispuštanja, kako bi se povećao stupanj zaštite izvorišta pitke vode i smanjilo onečišćenje mora. Istovremeno, zakonska regulativa Republike Hrvatske nalaže i točno propisuje metodologiju izračuna cijene, uvažavajući i njezinu socijalnu prihvatljivost te ne dopušta neekonomično obavljanje redovne djelatnosti ili ulaganja.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK

Marko Filipović

